

Aktuellt inom kommunalekonomin

13.9.2017, Kommunernas hus,
Helsingfors

Konferens för kommun- och stadssekreterare samt ekonomi- och förvaltningsdirektörer

Benjamin Strandberg

Budgetering och ekonomiplanering samt vård- och landskapsreformen

Grundlagsutskottets anmärkningar / Kommunalt självstyre och finansieringen

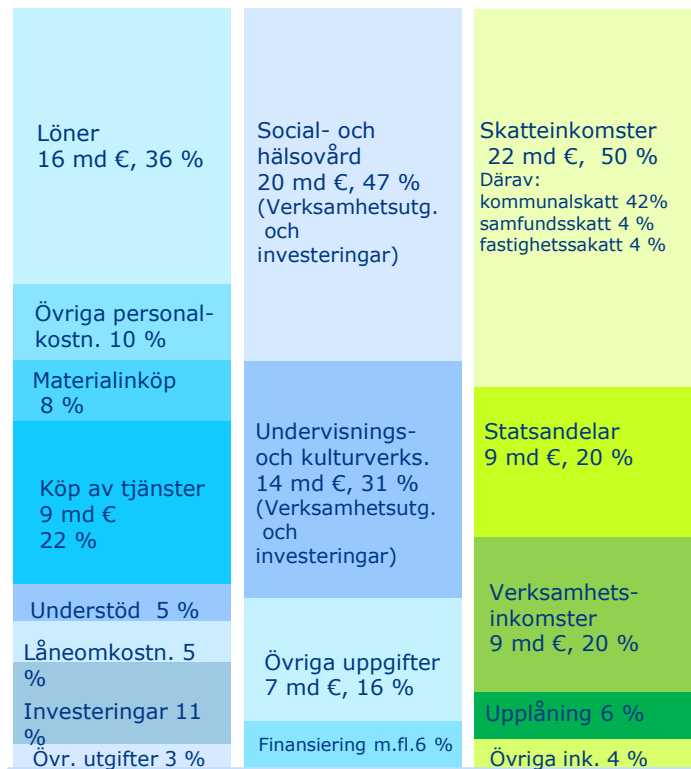
- **Inkomstskattesatsen år 2018-12,47 (-12,30)**
 - » Begränsar beskattningsrätten, "tröskeln hög"
 - » Linjedragningen har dock vägande skäl för hela den kommande finansieringen
 - » Övergångsperiodens arrangemang: "Acceptabelt"
- **Kommunernas egendom**
 - » Utredning: Leder överflyttandet av kommunernas egendom till försvagat ekonomiskt självstyre?
 - » På allmän nivå äventyras inte kommunernas spelrum vad gäller egendomen (främst fastigheterna)
 - » Egendomsarrangemangen i tillämpningslagen ska enligt utskottet kopplas till den enskilda kommunens **kompensationsreglering** som garanterar dess självstyre

Ekonomiplan för år 2020

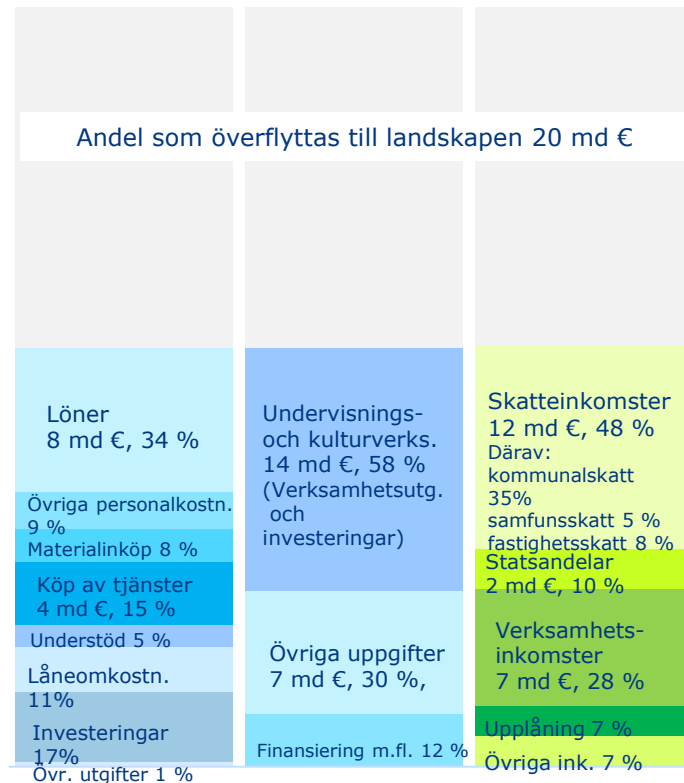
- "Beslut som baserar sig på ofullständig lagstiftning kan inte fattas, utan man måste trygga sig på gällande lagstiftning".
- Därmed rekommenderar Kommunförbundet, på basen av de nuvarande direktiven, att kommunerna och samkommunerna uppgör ekonomiplanen för år 2020 på ett sätt där man i uppgifterna **inte beaktar den möjligtvis kommande reformen**
- Den nya lagen eller lagstiftningen som berör kommunerna eller **uppskattningarna gällande framtiden är trots allt viktiga i ekonomiplanens verbala allmänna motiveringar.**
- De allmänna motiveringarna granskas ur **nationalräkenskapernas, kommunalekonomins** samt den **regionala** och den **enskilda kommunens synvinkel.**
- Uppgörandet av alternativa beräkningar rekommenderas, åtminstone för kommunens eget bruk och som fungerar som stöd i ledarskapet.

Kommunernas och samkommunernas ekonomi nu och i framtiden

De externa inkomsterna och utgifterna enligt
resultaträkningen och finansieringsanalysen
UPPSKATTNING FÖR ÅR 2017 ca. 44 Md

De externa inkomsterna och utgifterna enligt
resultaträkningen och finansieringsanalysen
SKISS ÖVER ÅR 2020 ca. 24 md €

Kostnaderna för de överförda uppgifterna försvinner från kommunerna

Till staten överförs 500 miljoner euro, resten kvarstår hos kommunerna

Den andel som motsvarar kommunernas kvarstående uppgifter (ca 1/3, 3 md euro **ca. 5,8 md euro överförs**)

Kvarstår hos kommunerna, inga förändringar

Den del av de överförda kostnaderna (på riksnivå) som inte täcks med överförda samfundsskatte- och statsandelsinkomster, dras av från kommunalskatten, **11,1 md euro eller 12,3 %**

I enskilda kommuner motsvarar de överförda kostnaderna och inkomsterna inte varandra → Den ekonomiska balansen förändras → Behov av att utjämna den förändring som reformen orsakar kommunen

Kostnader

Samfundsskatt

Statsandel
inkl. statsandelsutjämning

Fastighetsskatt

UKM statsandel

Finansieringsandelar

Kommunalskatt

Dessutom som separat utjämning

4. Gradvis övergångsutjämning åren 2019–2023

5. Förändring i kommunens ekonomiska balans p.g.a. reformen max. +/- 100 euro/invånare år 2024

Statsandelssystemet som utjämnare av de förändringar som reformen orsakar:

1. Utjämningsprocenterna förändras
2. Fastighetsskatten tas med i utjämnningen
3. Utjämningsbegränsning, 60 %

Nya statsandelssystemets huvuddrag

1. Utgångsläget är att **trygga finansieringen** av kommunernas kvarblivande uppgifter
 - Samtidigt **bevara betydelsen av bestämningsfaktorerna** i statsandelssystemet
 - **Behoven och omständigheterna** bestämmer statsandelen även fortsättningen
 - Grundlogiken hos **utjämningen av statsandelarna på basis av skatteinkomsterna bevaras också,**

Nya statsandelssystemets huvuddrag

- Största delen av pengarna utdelas via statsandelssystemet för basservicen att bestämmas på basis av **åldersgrupperna under 16 år**
- **Nytt kriterium:** främjandet av välfärd och hälsa
- Det nuvarande kriteriet för **självförsörjning i fråga om arbetsplatser föreslås bli slopat**
- **Arbetslöshetsgraden** ska dessutom flyttas **från de kalkylmässiga kostnaderna till tilläggsdelen** för statsandelen.

Hur få en bild över 2020? Ekonominyckeln hjälper

Ekonominyckeln
flyttar bort
kostnader och
inkomster enligt de
nuvarande förslagen

OBS! Riktgivande
Nästa uppdatering
enligt nya
kommunen år 2020
i februari

Kommunens resultaträkning och scenario över år 2019

Ekonominyckeln är avsett som ett stöd för kommunerna. Uppgifterna utgör en grund för ekonomiplaneringen och beräkningarna i kommunen som är riktgivande.

Version: 4.7.2017
Budgeten 2017 (BU17 & PÅ18) ja BSP2016
(Talen i 1000 euro)
Välj kommun:
Reisjärvi
Invånarantal 31.12.2016:
2 854

(c) Finlands Kommunförbund 2017
Källa: Statistikcentralen (budgeten, BSP2016, befolkningsuppgifterna), FM (övergångskalkylen) och Kommunförbundet (övriga kalkyler)

Ekonominyckeln baserar sig på skatteredovisningarna från Kor för år 2016 samt Statistikcentr

I FM:s övergångskalkyler har I

Orsak till förändringen

I samband med landskapreform barnskyddet (anstalt- och familj missbrukarvården, primärhälsö räddningsväsendet, verksamhe

Från de nuvarande statistikupp Social- och hälsovårdens samt Social- och hälsovårdens kien De överflyttade uppgifterna st Ifall kommunen har centraliserat Siiritysvä toimintatutot ja -kult De överflyttade verksamhetsini beaktas. Även andelen av stöd

Social- och hälsovårdens, rädd För vårdkommunen minskar eg Lönerna inom social- och hälsö stödtjänster som ekonomialmi Lönebikostnaderna inom socia Social- och hälsovårdens samt Social- och hälsovårdens samt Statsunderstöd som hänförs till Lokaltelshyror som kommuner

De sänkta beskattningskostna

Det bör beaktas att det i FM:s - 12,3 % av kommunens komm överföringskalkylen uppdateras Den nya kommunens skatterec av hela landets genomslittiga skatteprognos kan man modifie Reformen orsakar inga förändr

	Gammal kommun Talen i 2018 års nivå	Överflyttas Talen i 2018 års nivå	Ny kommun (2019) Talen i 2018 års nivå	Ny kommun (2020)	Ny kommun (2021)
Verksamhetsinkomster (inkl. interna poster)	0	0	0		
däruv: Försäljningsinkomster					
däruv: Avgiftsinkomster					
däruv: Stöd och bidrag					
däruv: Övriga verksamhetsinkomster					
Förändring av produktlager					
Tillverkning för eget bruk					
Verksamhetsutgifter (inkl. interna poster)	0	0	0		
däruv: Personaltulgifter (summa ihop nedan)	0	0	0		
däruv: Löner och arvoden					
däruv: Lönebikostnader					
däruv: Köp av tjänster					
däruv: Material, förnödenheter och varor					
däruv: Understöd					
däruv: Övriga verksamhetsutgifter					
VERKSAMHETSBIIDRAG	100 % -18 601	63 % -11 776	37 % -6 825	-6 825	-6 825
Skatteinkomster:					
Debiterade skatter	100 % 8 375	46 % 3 859	54 % 4 516	4 516	4 516
Skatteinkomster	7 329	3 738	3 590	3 590	3 590
däruv: Kommunens inkomstskatt	361	121	240	240	240
däruv: Andel av samfundsskatten	686	0	686	686	686
däruv: Fastighetsskatt mm					

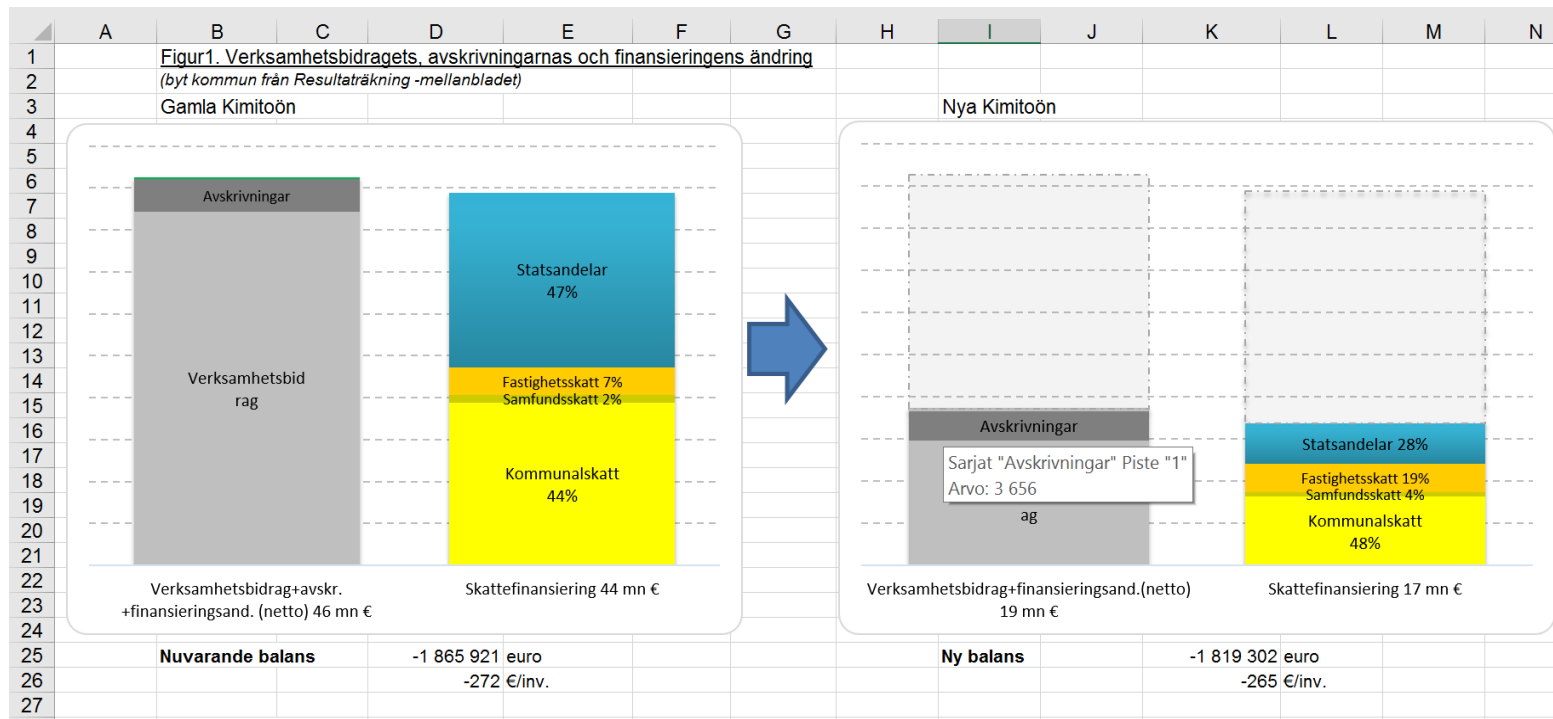
Verksamhetsinkomster som ändras/försvinner

- **Försäljningsinkomster**
 - » Social- och hälsovårdens, brandväsendets samt samverkans försäljningsinkomster försvinner (vårdskommun)
 - » Övriga interna försäljningar, bl.a. fakturering av utomstående kommuner
 - » Interna försäljningsinkomster? Kan en del överflyttas till externa?
- **Avgifter**
 - » Social- och hälsovårdens andel av avgifter utgör ungefär hälften
- **Stöd och bidrag**
 - » Statsunderstöd till det grundläggande utkomststödet (50 % av utgifterna)
- **Övriga verksamhetsinkomster**
 - » En del av de interna hyrorna förblir externa, då kommunen äger utrymmena
 - » Landskapet hyr utrymmena för 3 år ifall kommunerna och landskapen inte avtalar om annat

Verksamhetsutgifter som ändras/försvinner

- **Personalutgifter**
 - » De överflyttade uppgifternas personalutgifter (löner, lönebikostnader)
 - » Även uppgifternas andel av den centraliserat ordnade uppgifterna (interna köps överföringsposter, antagande)
 - » Skolpsykolog och kuratorstjänsterna förblir i kommunerna
- **Köp av tjänster, material, förnödenheter och varor**
 - » Köp har samband med de överflyttade uppgifterna
 - » Köp för underhåll av sote-fastigheterna förblir
 - » Möjlig återbäring av sote –samkommunens överskott (ifall köpen utgör fördelningsgrunden)
 - » Beskattningskostnaderna minskar med ungefär hälften
- **Understöd**
 - » Arbetsmarknadsstödet förblir i kommunerna
 - » Det grundläggande utkomststödet samt det kompletterande och förebyggande utkomststödet försvinner från kommunen
 - » Täckandet av sote –samkommunens underskott (ifall fördelningsgrunden är grundkapitalet) –bokförs 2018
 - » Statsunderstöd till organisationer
- **Övriga verksamhetsutgifter**
 - » Leasinghyror för de överflyttade apparaterna och utrustningen
 - » Sådana avtal där kommunerna har förbundit sig att utlösa fastigheten efter hyresperioden, ifall kommunerna och landskapen inte avtalar annorlunda

Kommunens ekonomi nu och skiss av år 2020

Det ekonomiska spelrummet efter reformen

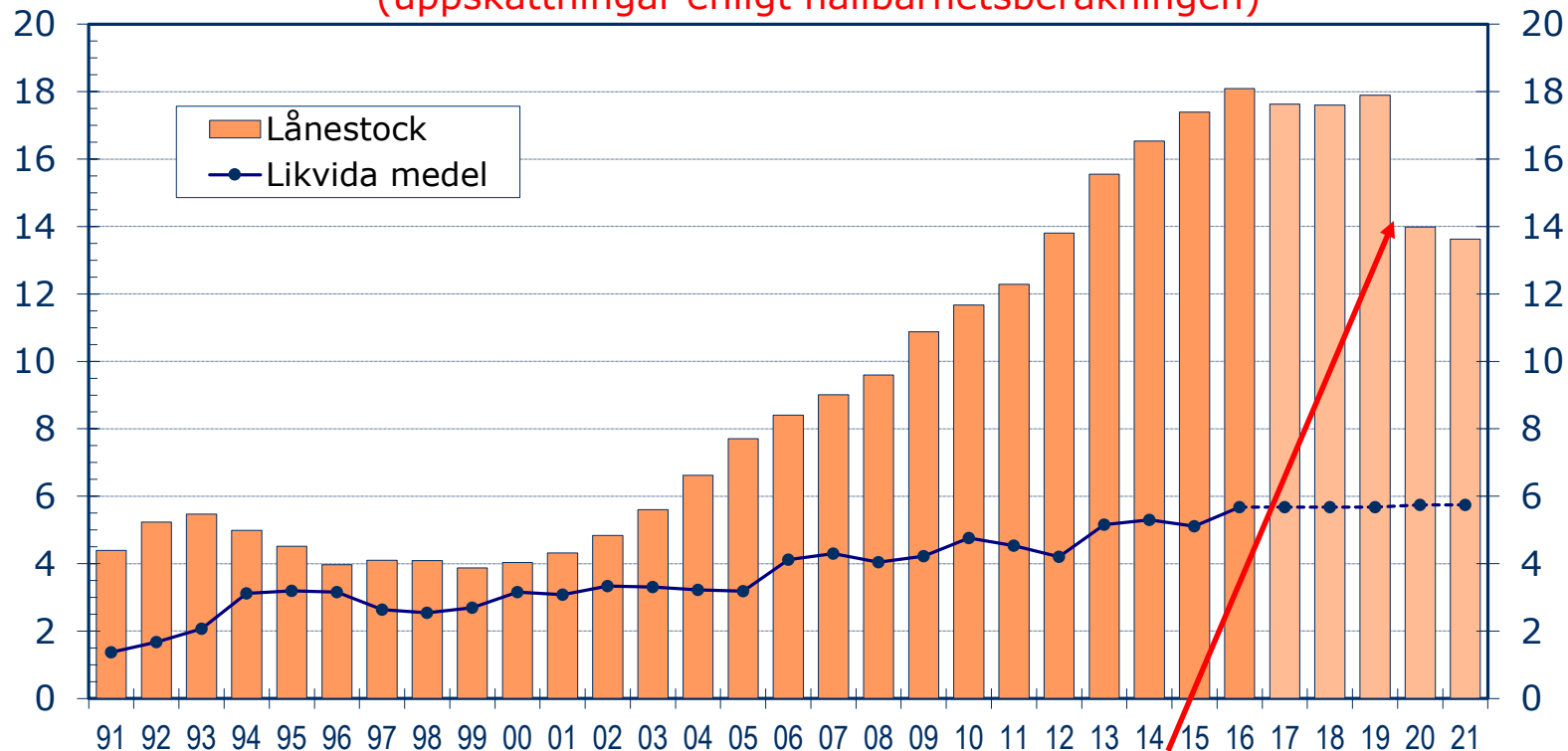
- Spelrummet minskar samtidigt som sote-utgifterna försvinner från kommunalekonomin?
- **Hur betala skulderna som förblir i kommunen med minskade inkomstströmmar?**
- Hur nyinvesterar kommunen i framtiden?
- ...

Den relativa
skuldsättnings-
graden kommer
att stiga i alla
kommuner

Kommunens balansräkning 31.12.2015			
Källa: Kommunernas preliminära bokslutsuppgifter, Statistikcentralen, ©) Finlands Kommunförbund 2017			
(1000 €), välj kommun från resultaträkningen			
Kortfristig	8 226		8 226
Masskuldebrevslån	0		0
Lånat rah.- ja vak.laitoksilta	2 626		2 626
Lån från offentliga samfund	414		414
Lån från övriga kreditgivare	0		0
Erhållna förskott	95		95
Leverantörsskulder	1 613		1 613
Anslutningsavgifter och övriga skulder	969		969
Resultatregleringar	2 509		2 509
PASSIVA TOTALT	65 850		65 850
Soliditetsgrad, %	56,6		56,6
Likvida medel:			
1000 euro	3 302		3 302
euro/invånare	481		481
Lånestock:			
1000 euro	21 236		21 236
euro/invånare	3090		3090
Relativ skuldsättningsgrad, %	62,5		165,3

Kommunernas och samkommunernas lånestock och likvida medel 1991–2021, md €

(uppskattningar enligt hållbarhetsberäkningen)

Samkommunernas lån antas överflyttas till landskapen år 2020, ca. 3,4 md euro

Övrigt aktuellt

Kommuninformationsprogrammet - förverkligas år 2020

- Finansministeriets Kommuninformationsprogram flyttas framåt med ett år
 - » I enlighet med vård- och landskapsreformens tidtabell
- Uppsamlandet av ekonomisk statistik överflyttas från Statistikcentralen till Statskontoret
 - » Gradvis från början av år 2020
 - » Kommunernas, samkommunernas och landskapens ekonomiska uppgifter ska insamlas automatiserat
 - » Förenas till statens centraliserade analyserings- och rapporteringstjänst

Kommuninformationsprogrammet

- **Kommunerna ska förbereda sig till den kommande ändringarna i god tid!**
 - » De första uppgifterna berör budgeterna för år 2020
 - » Därefter följer delårsuppgifter, - rapporter, bokslutet 2020 samt senare noggranna kostnadsuppgifter
- **Insamlandet av uppgifter ska märkbart underlättas från det nuvarande**
 - » Uppgifterna överförs till Statskontorets informationstjänst med XBRL -standarder

Kommunikationsprogrammet - övergångsperiod och pilotprojekt

- Uppgifternas **huvudsakliga** leveranssätt är alltså i XBRL –format
 - » Även möjlighet att leverera i CSV –format samt med Statistikcentralens blanketter
- Övergångsperiodens längd är inte fastställd ännu i detta skede (!)
- Statskontoret erbjuder möjlighet att testa att producera, sända och granska av egna uppgifter: Ta kontakt anne.melanen@valtionkonttori.fi

Kommuninformationsprogrammet

- extern rapportering och JHS -standards

- Kommunernas och landskapens externa rapportering **stys med JHS –rekommendationer**
 - » Standarderna uppdateras årligen och dess giltighet utreds som bäst
 - » Sannolikt att standarderna kommer att krävas vid rapporteringen – genom förordning

JHS – Kontoplanen

JHS - Budget och ekonomiplan

JHS - XBRL –taxonomi

JHS – Kostnadsberäkning

JHS – Serviceklassifikation

<http://jhs-suositukset.fi/web/guest/jhs/recommendations/abstracts;jsessionid=858A5F75F248C2241616D7D4710AC137>

Koncerndirektivet 2017

- Kommunförbundet har förnyat gamla direktivet (2005) **i enlighet med den nya kommunallagen**
 - » utformas utgående från kommunkoncernens behov och därför ges ingen färdig mall, utan en rekommendation
 - » syftar till att hjälpa kommunerna i beredningen av ett fungerande styrsystem som uppfyller kommunallagens krav
 - » kan också tillämpas i beredningen av koncerndirektiv för samkommuner

Koncerndirektivet 2017

- **Till skillnad från tidigare: minimikrav har definierats i kommunallagen**
 - » I den nya kommunallagen har bestämmelserna om ägarpolitik och koncernstyrning utvidgats och preciserats
 - » Ledningen av kommunkoncernerna kräver kontroll över större helheter än tidigare och ett aktivt ägarskap
- **En strategisk koncernledning kräver tydliga mål för ägandet**
 - » vad ägs, vilket mervärde eftersträvas med ägandet, hur följs resultatet av ägandet upp?
 - » Kommunallagen kräver att kommunen ska ha en kommunstrategi där de långsiktiga målen för kommunens verksamhet och ekonomi, **också ägarpolitiken**

Koncerndirektivet 2017

- I budgeten ska kommunkoncernens **ekonomiska ansvar** och **skyldigheter** beaktas:
 - » Alla kommuner ska upprätta ett fullständigt koncernbokslut
 - » De s.k. kriskommunkriterierna tillämpas nu på koncernnivå
- **Landskapsreformen och koncernernas större betydelse:**
 - » Primärkommunens utgifter och inkomster i förhållande till koncernen minskar
 - » Stora och komplexa kommunkoncerner innebär ökade risker
 - » Koncernledningen och den övriga koncernförvaltningen behöver ha tillräckligt mångsidig sakkunskap och erfarenhet, dess verksamhet och ekonomi samt intern kontroll och riskhantering.

I enlighet med Kommunallagen 47 §

1. Planering och styrning av kommunkoncernens ekonomi och investeringar
2. Ordlandet av koncernövervakningen –och rapporteringen samt riskhanteringen
3. Garanterandet av förtroendevaldas rätt till upplysningar
4. Skyldighet att få kommunens ståndpunkt i ärenden före beslutsfattandet

I enlighet med Kommunallagen 47 § forts..

5. Koncernens interna tjänster
6. Dottersammanslutningarnas styrelser och dess utnämmande
7. Dottersammanslutningarnas goda förvaltnings- och ledningsprinciper

TACK FÖR VISAT INTRESSE!

Benjamin Strandberg
Asiantuntija | Sakkunnig
Kuntatalous | Kommunalekonomi
Suomen Kuntaliitto ry | Finlands Kommunförbund rf
Toinen linja 14, 00530 Helsinki, Finland
+358 9 771 2082, +358 50 594 0603
Benjamin.Strandberg@kuntaliitto.fi
www.kunnat.net | www.kommunerna.net

